

VII.
ULUSLARARASI
EĞİTİM YÖNETİMİ FORUMU
ÖZET BİLDİRİ KİTABI

03-05 Kasım 2016
KKTC / Girne

ÖĞRETMEN YETİŞTİRMEDE BAŞARILI BİR ÖRNEK: FİNLANDIYA

Celal KARACA³³⁶

ÖZET

Geçmişte olduğu gibi bugünde tüm dünya ülkeleri daha nitelikli ve donanımlı öğrenci ve dolayısıyla vatandaş yetiştirmek için çaba göstermektedir. Alanyazın incelendiğinde eğitimde başarılı sonuçlar almak için gerekli; eğitim teknolojisi imkânları, iyi hazırlanmış eğitim programları, iyi yönetilen ve denetlenen okullar ve nitelikli öğretmenler gibi farklı etkenlerin önemli olduğu görülmektedir. Bu etmenlerden biri olan nitelikli öğretmenler, eğitim sisteminin en önemli unsurlarından biridir. Zira yapılan farklı çalışmalarda, aynı öğrenme ortamında ve öğretimsel açıdan eşitlenmiş seviye gruplarındaki öğrencilerle yapılan öğretim uygulamalarında, öğretim performansı yüksek olan öğretmen rehberliğinde olan grubun uygulama başarısının, öğretim performansı düşük olan öğretmen rehberliğindeki gruba göre çok daha yüksek olduğu sonuçları yer almaktadır. Dolayısıyla nitelikli öğretmen yetiştirme eğitimde başarı için hayati öneme sahip bir konudur.

Nitelikli öğretmen yetiştirme bağlamında dünyadaki farklı ülkelerin uyguladıkları öğretmen yetiştirme modellerinin incelenmesi faydalı olacaktır. Bu modeller arasından özellikle olumlu çıktılar veren, öğretmen yetiştirmede başarılı bir örnek olan Finlandiya Modeli bu çalışma kapsamında incelenmektedir. Bu çalışma döküman incelemesi ile Tampere şehrine yapılan bir çalışma ziyaretinde yapılan gözlem ve görüşmelerden elde edilen veriler ışığında oluşturulmuştur. Çalışma öğretmen adayı öğrencilerin seçimi, hizmet öncesi eğitim ve hizmetiçi eğitim olmak üzere üç bölüm halinde ele alınmaktadır.

Finlandiya’da öğretmenlik eğitimi almak başvuru yapan adaylardan ancak %10’luk bir kısmı öğretmen eğitimi veren kurumlarda eğitim görmek üzere kabul alabilmektedir. Üniversiteler eğitim verecekleri üniversiteleri bağımsız olarak kendileri seçmektedir. Bu seçimlerde kullanılan algoritma üniversiteden üniversiteye değişiklik göstermekle birlikte, öğrencinin mezun olduğu liseden gelen öğrenci raporları, yapılan akademik başarı sınavları ve mülakat sonuçları seçim kriteri olarak kullanılmaktadır. Yapılan görüşmelerde aday öğrencilerin motivasyon, iletişim becerileri, üst düzey düşünme becerileri gibi durumları göz önünde bulundurularak seçim yapılmaktadır. Sonuç olarak akademik başarı düzeyleri yüksek ve öğretmenlik mesleği yapmak için gerekli becerilere sahip öğrenciler eğitim fakültelerine kabul edilmektedir.

Finlandiya’da okul öncesi öğretmenleri hariç diğer tüm öğretmenlerin yüksek lisans yapması öğretmen olarak çalışabilmeleri için bir gerekliliktir. Yüksek lisans tezinin araştırma temelli olması gerekmektedir. Lisans eğitimi 3 yıl, yüksek lisans eğitimi 2 yıl sürmektedir. Sınıf öğretmenleri öğretmenlik eğitimdeki derslerinin tamamını eğitim fakültelerinden alırken, branş öğretmenleri uzmanlaşacakları ana branştaki dersleri ilgili fakültede alıp sadece pedagoji derslerini eğitim fakültesi bünyesinde almaktadır. Yapılan bir araştırma sonucuna göre Fin Öğretmenlerin %90’ı işlerinden memnun olduklarını, %70’i yeniden meslek seçmek isteseler yine öğretmenliği seçeceklerini, %60’ı mesleklerinin toplum tarafından değerli görüldüğünü ifade etmişlerdir.

Finlandiya mesleğini icra eden öğretmenlerin hizmetiçi eğitimlerine bakıldığında bu konunun çok yapılandırılmadığı görülmektedir. Öğretmenlerin mesleki gelişimleri bireysel ihtiyaçlarına ve isteklerine göre değişiklik göstermektedir. Okullar veya okulların bağlı bulunduğu belediyeler yılda en az 3 gün süren hizmetiçi eğitim programları düzenlemektedir. Öğretmenlerin doktora eğitimi almaları

³³⁶ Öğr. Gör., Aksaray Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Bilgisayar Teknolojileri Bölümü, karaca42@gmail.com

ya da Ulusal Eğitim Kurulu, Öğretmenler Sendikası, bağımsız enstitüler gibi farklı kurum kuruluşlardan eğitim almaları kendi isteklerine bağlıdır.

Finlandiya öğretmen yetiştirme sistemine genel olarak bakıldığında dikkat çeken en önemli noktalardan biri öğretmenliğin toplum nezdinde yüksek statülü bir meslek olduğudur. Ülkemizde sağlık ve mühendislik alanındaki bazı bölümlerin gördüğü ilgiyi Finlandiya’da öğretmen yetiştiren fakülteler görmektedir. Öğretmenlik eğitimi için başvuran adayların çok azının eğitim görmek için kabul aldığı düşünüldüğünde; öğretmenlik eğitimi alan öğrencilerin liselerden mezun olan en başarılı öğrenciler, öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği iletişim, öğretmenlik motivasyonu, üst düzey düşünme becerileri gibi açılardan yüksek nitelikli bireyler olduğu söylenebilir. Diğer taraftan hem lisans hemde yüksek lisans düzeyindeki eğitim programları incelendiğinde öğretmenlik uygulamalarının önemli bir ağırlığı olduğu dikkat çekmektedir. Öğretmenler eğitim kurumlarında çalışmaya başlamadan önce önemli ölçüde eğitim tecrübesi kazanmış duruma gelmektedirler. Yine öğretmen yetiştiren kurumlardan mezun olacak tüm öğretmen adaylarının, araştırma temelli bir tez yapma şartının olması dikkat çeken diğer bir husustur. Finlandiya öğretmen yetiştirme modelinin incelendiği bu çalışma ile günümüzde tartışılmaya devam eden öğretmen yetiştirme, pedagojik formasyon gibi konularda ilgili alanyazına katkı sağlanması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen Yetiştirme, Finlandiya, Pedagoji Eğitimi, Eğitimde İyi Örnek